

STOCKHOLMSKÄLLAN

Bödeln som själv blev avrättad

Den 20 mars 1650 ägde en uppseendeväckande händelse rum i Stockholm. Den betrodde bödeln i staden Mikael Reisuer, som under sina många år som skarprättare avrättat inemot hundra personer, fick själv lägga huvudet på stupstocken och gick samma öde till mötes som sina tidigare offer.

Den sista januari hade han suttit i skarprättaregården på Södermalm och pokulerat med landstrykaren Paul Andersson. Tillsammans tömde de ett stop brännvin. De kom i gräl om en gammal skuld och slagsmål uppstod. Bödeln, "mäster Mikael", sprang upp till sovkammaren, hämtade ett svärd och stack därefter ned sin gäst.

Mikael påstod i sitt försvar, att Paul aggressivt rusat fram, beväpnad med en kniv och en brödspade, och råkat spetsa sig själv på svärdet. Den ver-

"Bödeln /.../ hämtade ett svärd och stack därefter ned sin gäst."

sionen fann rådhusrätten inte vara värd tilltro.

Den 13 februari föll domen: "Aldenstundh skarprättaren Michel Rijsert hafuer vthan trång och lijfznödh dräpet Påwel Andersson, hwarföre kan rätten icke frija hans lijff, vthan döma honom efter det 1 capitlet dråpmålabalken i stadslagen medh willie, till döden".

Mäster Mikael var en tro-tjänare och hade utövat sitt yrke i femton år. Han kom från Norrköping, där han förtjänat sitt uppehälle genom försäljning av häkter, bälten, kedjor och ringar. Med sin familj flyttade han till Stockholm och

tillträdde sin tjänst som bödel den 3 februari 1635.

Hans arbets- och lönevillkor fastställdes i stadens rådhus den 7 mars detta år. Taxan var för stegling 3 daler, bränning 2 daler, halshuggning 1 daler 16 öre och hängning 1 daler. Vidare heter det: "Därtill med skall han wara förtäncht att hålla sigh stilla och nöchter, synnerlig när någon syndare skall justificeras".

Uppe på Södermalm kunde han så småningom skaffa ett eget hus i nuvarande kvarteret Mäster Mikael, som ligger intill Mäster Mikaelsgata 4-6. Alldeles i närheten kunde Reisuer uträtta sina dystra sysslor vid den för alla dåtida stockholmarna välkända galgen uppe på

Stigberget, som från medeltiden till slutet av 1600-talet stod ungefär på nuvarande Navigationsskolans plats. Det äldsta namnet på Stigberget var just Galgberget.

All tänkbar information om bödeln Mikael Reisuer kan man ta del av i tjocka volymer i Stockholms stadsarkiv, som ligger på Kungsholmen. I Borgmästare och råds arkiv, som förvaras där, påträffas dokument, som rör mäster Mikael's liv och leverne i Norrköping liksom hans löne- och arbetsvillkor som nyanställd skarprättare i Stockholm.

I stadens domböcker, de s k tänkeböckerna (utgivna i tryck åren 1474-1635), kan vi följa Reisuer under hans tjänsteutövning. I domboken från 1650 finns domen mot honom och hans ömkliga slut på stupstocken. **Bo Elthammar**

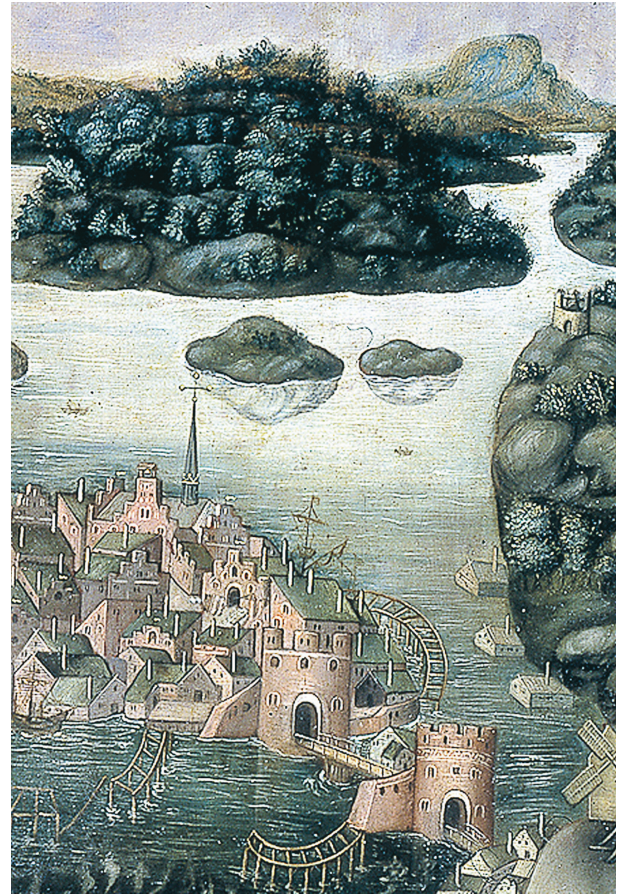
"Det äldsta namnet på Stigberget var just Galgberget."

Steglab	3	
Brännis	2	
Halshuggis	1	16
Hängis	1	
Bråkstrickis	1	16
Förvisas Staden	8	

PRISLISTA. Ett scannat utdrag av Reisuers löne- och arbetsvillkor. Ett löst blad i Handlingar till tänkeböckerna, vol. 76.

"Dessutom är honom beviljat för en fånge som här

	daler	öre
Steglas	3	
Brännis	2	
Halshugges	1	16
Hänges	1	
Kåkstrykes		16
Förvisas staden		8"

GALGBACKE. På Vädersolstavlan från 1535 syns galgen uppe på Stigberget, där Navigationsskolan finns i dag. Dess silhuett syntes från stora delar av staden och från infarten från sjösidan. Längre användes galgen jämte kyrkorna och slottet som landmärken.

FOTO: STOCKHOLMSKÄLLAN

LÄS MER OM DET GAMLA STOCKHOLM PÅ STOCKHOLMSKÄLLAN - WWW.STOCKHOLMSKALLAN.SE

0437831

AB Älsbyhus

Riksplatsen Sverige AB

006 X 178